

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES
EXAMINATION: MAY – 2024
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Labour (EC22-202)

Date: 03/06/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- Q. 1) Answer in details following questions. (Any One) (20)**
1. Discuss various types of labour discrimination in India. Describe the effects of labour discrimination on economy.
 2. Explain the causes of unemployment in India. Discuss the measures to reduce the unemployment in India.
- Q. 2) Answer of the following questions. (Any Three) (30)**
1. Discuss the features of trade unions in India.
 2. Explain the significance of labour welfare policies.
 3. Describe the problems of industrial labour in India.
 4. Describe the trends in employment in Indian economy.
 5. Describe the consequences of industrial disputes.
 6. Describe critically the recent labour policy in India.
- Q. 3) Write Short notes. (Any Two) (10)**
- a) Discuss the features of labour market.
 - b) Describe the measurement of labour productivity.
 - c) Describe the determinants of demand for labour.
 - d) Write the meaning of living wage and fair wage.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (२०)**
१. भारतातील विविध प्रकारच्या कामगार भेदभावाची चर्चा करा. अर्थव्यवस्थेवर कामगार भेदभावाचे परिणाम स्पष्ट करा.
 २. भारतातील बेरोजगारीची कारणे स्पष्ट करा. भारतातील बेरोजगारी कमी करण्याच्या उपायांची चर्चा करा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)**
१. भारतातील कामगार संघटनांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 २. कामगार कल्याण योजनांचे महत्त्व समजावून सांगा.
 ३. भारतातील औद्योगिक कामगारांच्या समस्यांचे वर्णन करा.
 ४. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील रोजगाराचा कल स्पष्ट करा.
 ५. औद्योगिक विवादांच्या परिणामांचे वर्णन करा.
 ६. भारतातील अलीकडील कामगार धोरणांचे टीकात्मक वर्णन करा.
- प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- अ) श्रमिक बाजाराच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 - ब) श्रम उत्पादकतेच्या मोजमापाचे वर्णन करा.
 - क) श्रमाच्या मागणीच्या निर्धारकांचे वर्णन करा.
 - ड) राहणीमान वेतन आणि न्याय्य वेतन याचा अर्थ लिहा.